

ФІНАНСОВІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Доцент кафедри фінансів і кредиту, к. е. н. **Зайцев О. В.**,
студент групи Ф-51 **Бондаренко Вадим**,
Сумський державний університет

Загальносвітова тенденція глобалізації економічних взаємовідносин породжує невідому до цього часу, нову за своєю сутністю, ключову для ринкових відносин систему, що впливає на всіх суб'єктів економічних відносин не лише на макро- (держави та їх союзи) та макрорівнях (від корпорацій до малих підприємств), а й стосується пересічних фізичних осіб. Основні проблеми, що породжені процесами економічної глобалізації, це проблеми фінансової глобалізації. На початку ХХІ сторіччя виникає новий фінансовий глобальний механізм, який не має в собі загальної матеріальної вартісної основи. Тобто, золото перестало бути міжвалютним мірилом вартості. За домовленістю, наголошую, — саме за домовленістю, мірилом економічних відносин стали декілька валют провідних економік світу, а на практиці, — основною світовою валютою став долар США. Народжується нова глобальна полівалютна фінансова система. Ця нова глобальна фінансова дійсність у своєму розвитку стає все складнішою, що й породжує нові невідомі до цього часу проблеми. Саме її стихійна самопобудованість та недостатня вивченість є чинниками нестабільності фінансової системи, що й підвищує ризики та ймовірність розвитку загроз для економічної безпеки всіх країн. Важливого значення набуває підвищення нестабільності фінансового ринку і збільшення ризиків та загроз для економіки країн, що розвиваються, та особливо для країн з трансформаційною економікою, оскільки їх фінансові системи мають підвищену залежність від глобального фінансового ринку [1].

Економічній глобалізації, як загальносвітовому явищу, загрожує нестабільність фінансової системи, яка стала «де-факто» світовою, але функціонує одночасно у багатьох валютно-фінансових підсистемах. Це породжує коло проблем, що викликані загрозами регіональної або глобальної нестабільності. Вже стала очевидною взаємозалежність як регіональних та національних фінансових угруповань між собою так і регіональних і національних фінансових систем на світовому рівні. Окремі фінансові коливання або кризи в одному регіоні, що об'єднує певну кількість країн, або в окремо взятій країні можуть мати не тільки регіональні, а й, навіть, глобальні наслідки [2]. Такі загрози стають реальністю. Влітку 1997 року у Таїланді почалася локальна фінансова криза, яка потім «перейшла» в інші країни Південно-Східної Азії, та згодом дійшла до Південної Кореї та Японії. Загрозливим глобальним проявом світової фінансової нестабільності стала криза ринку іпотеки 2006 — 2007 років у США. Такі факти свідчать про все зростаючий взаємозв'язок та про взаємну вразливість національних та валютно-регіональних фінансових систем. Основною загрозою фінансової

глобалізації стає непередбачуваність її результатів для різних країн. Одна з основних проблем — хто саме виграє від глобалізації. Фактично, станом на сьогодні, основну частину переваг одержують багаті країни або найбагатші індивіди. Такий розподіл благ від глобалізації породжує загрозу конфліктів на регіональному, національному та інтернаціональному рівнях.

Питання розподілу переваг є одним із найважливіших у процесі глобалізації світових фінансів. Багато аналітиків сходяться на думці, що розвинені країни та міжнародні фінансові організації сформували «боргову кабалу» для країн, що розвиваються. За даними Світового банку, щорічні виплати країн, що розвиваються, лише за державним та гарантованим державою боргом стрімко зростали в останні десятиліття, становлячи у 1970 році 6,9 млрд дол., у 1980 році — 70,3, у 1990 році — 86,7, у 2000 році — 121,5, а у 2009 році — 176,5 млрд дол. [3].

Наслідком глобалізації є зниження внутрішньо-регуляторного впливу керівництва національних держав на свою фінансову систему при посиленні впливу на національні економіки наднаціональних утворень та міжнародних компаній. Роста кількість країн, що неспроможні поодиноці як регулювати, так і контролювати свою внутрішню фінансову сферу. Тому фінансові кризи поширюються як ланцюгова реакція, зачіпаючи велику кількість держав, бо чинники фінансових криз є наддержавними. Іншою проблемою сучасної фінансової глобалізації є зростання світової заборгованості країн за зовнішніми запозиченнями. Підвищення доступності міжнародних позикових коштів для використання у внутрішній економіці дало змогу країнам з ринками, що формуються, залучати додаткові ресурси з метою задоволення потреб національного господарства. Відтак, тенденцією останнього часу стало зростання зовнішньої заборгованості у світі.

Країни з трансформаційною економікою, такі як Україна, долучившись до глобалізаційних процесів, залучають кошти міжнародного фінансового ринку для покриття свого бюджетного дефіциту та врівноваження платіжного балансу. Проте, значна частка іноземних позик надходить до їх підприємницького сектора у вигляді дорогих комерційних кредитів, що створює загрози внутрішній фінансовій стабільності. Сукупність таких явищ експерти та науковці визначають як глобальну фінансову нестабільність. При цьому акцент робиться не на національних чи регіональних кризах, а на їх можливих міжнародних наслідках.

Література:

1. Зайцев, О. В. Основи фінансового інструментарію : підручник / О. В. Зайцев. – Суми : СумДУ, 2016. - 523 с.
2. Зайцев, О. В. Фінансові розрахунки. Теорія і практика : навч. посіб. / О. В. Зайцев. – Суми : СумДУ, 2013. - 607 с.
3. Міжнародні фінанси. Навчальний посібник / Д'яконова І. І., Макаренко М. І., Журавка Ф. О. та ін. — Київ: «Центр учбової літератури», 2012. — 548 с.

Зайцев, О. В. Фінансові проблеми світової економічної глобалізації [Текст] / О. В. Зайцев, В. Ю. Бондаренко // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 11-12 травня 2016 р.: у 2-х т. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. - Суми : СумДУ, 2016. - Т.1. - С. 145-147.